

VENDIM
Nr.2, datë 6.2.2009

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, të përbëra nga:

Shpresa Beçaj	Kryesuese
Perikli Zaharia	Anëtar
Spiro Spiro	Anëtar
Besnik Imeraj	Anëtar
Gani Dizdari	Anëtar
Ardian Dvorani	Anëtar
Fatos Lulo	Anëtar
Ardian Nuni	Anëtar
Guxim Zenelaj	Anëtar
Aleksandër Muskaj	Anëtar
Andi Çeliku	Anëtar
Irma Bala	Anëtare
Evgjeni Sinoimeri	Anëtare
Arjana Fullani	Anëtare
Evelina Qirjako	Anëtare
Majlinda Andrea	Anëtare

në seancën gjyqësore të datës 6.2.2009 morën në shqyrtim çështjen penale, që u përket:

TË PANDEHURVE: **1. Nderim Deliu**, i biri i Belulit i datëlindjes 1965, banues në fshatin Otllak (Berat), i dënuar, i arrestuar.

2. Leonard Zeka, i biri i Rrapit, i datëlindjes 1975, banues në fshatin Otllak (Berat), i dënuar, i arrestuar.

3. Petrit Deliu, i biri Belulit, i datëlindjes..., banues në fshatin Otllak (Berat), i dënuar, i arrestuar.

AKUZUAR: Të tre- për krimet e rrëmbimit ose mbajtjes peng të personit, të kryer në bashkëpunim dhe të vjedhjes, të kryer në bashkëpunim, që parashikohen në nenet: 109/I, në lidhje me nenin 25 dhe 134, në lidhje me nenin 25 të Kodit Penal; kurse të pandehurit Leonard e Petrit - edhe për krimin e prodhimit dhe mbajtjes pa leje të armëve luftarake dhe të municionit, që parashikohet në nenin 278/II të Kodit Penal

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Berat, me vendimin nr.2, datë 13.1.2003, ka vendosur:

Deklarimin fajtor të të pandehurit Nderim Deliu për veprën penale të rrëmbimit ose të mbajtjes peng të personit, të kryer në bashkëpunim, parashikuar nga neni 109/1 dhe 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 10 vjet burgim.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Nderim Deliu për veprën penale të vjedhjes në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134 e 25 të Kodit Penal, e dënimin e tij me 2 vjet burgim.

Në bazë të nenit 55/1 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit Nderim Deliu me 11 vjet burgim.

Në bazë të nenit 56/1 e 55/1 të Kodit Penal, bashkimin e dënimit më sipër me dënimin prej 5 vjetësh burgim të dhënë me vendimin nr.90, datë 30.4.2002 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe dënimin përfundimisht të të pandehurit Nderim Deliu me 14 vjet burgim, duke i filluar vuajtja e dënimit nga data 18.5.2000.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Leonard Zeka për veprën penale të rrëmbimit ose të mbajtjes peng të personit në rrethana lehtësuese të kryer në bashkëpunim, parashikuar nga neni 109/a dhe 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 3 vjet burgim.

Deklarimin fajtor të të pandehurit për veprën penale të vjedhjes në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134 e 25 të Kodit Penal e dënimin e tij me 1 vit burgim.

Në bazë të nenit 55 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit Leonard Zeka me 3 vjet burgim.

Në bazë të nenit 56/1 e 55/1 të Kodit Penal, bashkimin e dënimit më sipër me dënimin prej 7

vjetësh burgim të dhënë me vendimin nr.75 datë 17.7.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat (të formës së prerë) dhe dënimin përfundimisht të të pandehurit Nderim Deliu me 9 vjet burgim, duke i filluar vuajtja e dënimit nga data 26.10.2000.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Petrit Deliu për veprën penale të rrëmbimit ose të mbajtjes peng të personit në rrethana lehtësuese të kryer në bashkëpunim, parashikuar nga neni 109/a dhe 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 3 vjet burgim.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Petrit Deliu për veprën penale të vjedhjes në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134 e 25 të Kodit Penal e dënimin e tij me 1 vit burgim.

Në bazë të nenit 55 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit Petrit Deliu me 3 vjet burgim.

Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr.147, datë 27.5.2003, ka vendosur:

Prishjen e vendimit nr.2, datë 13.1.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat dhe kthimin e çështjes për rigjykim në po atë gjykatë me trup tjetër gjykyes.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Berat, me vendimin nr.11, datë 25.1.2005, ka vendosur:

Deklarimin fajtor të të pandehurit Nderim Deliu për veprën penale të rrëmbimit ose të mbajtjes peng të personit të kryer në bashkëpunim, parashikuar nga neni 109/1 dhe 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 10 vjet burgim.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Nderim Deliu për veprën penale të vjedhjes në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134 e 25 të Kodit Penal e dënimin e tij me 1 vit burgim.

Në bazë të nenit 56 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit Nderim Deliu me 10 vjet burgim.

Pushimin e gjykimit për veprën penale të “prodhimit dhe mbajtjes pa leje të armëve luftarake dhe municionit”, parashikuar nga neni 278/2 i Kodit Penal për të pandehurin Nderim Deliu.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Leonard Zeka për veprën penale të rrëmbimit ose të mbajtjes peng të personit, të kryer në bashkëpunim, parashikuar nga neni 109/1 dhe 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 10 vjet burgim.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Leonard Zeka për veprën penale të vjedhjes në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134 e 25 të Kodit Penal e dënimin e tij me 1 vit burgim.

Të deklarojë fajtor të pandehurin Leonard Zeka për veprën penale të “Prodhimit dhe mbajtjes pa leje të armëve luftarake dhe municionit”, të parashikuar nga neni 278/2 i Kodit Penal dhe në bazë të këtij neni e dënon me 1 vit burgim.

Në bazë të nenit 55 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit Leonard Zeka me 11 vjet burgim.

Në bazë të nenit 56/1 e 55/1 të Kodit Penal, bashkimin e dënimit më sipër me dënimin prej 7 vjetësh e 6 muaj burgim të dhënë me vendimin nr.72, datë 1.07.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat (të formës së prerë) dhe dënimin përfundimisht të të pandehurit Leonard Zeka me 16 vjet burgim, duke i filluar vuajtja e dënimit nga data 26.10.2000.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Petrit Deliu për veprën penale të rrëmbimit ose të mbajtjes peng të personit të kryer në bashkëpunim, parashikuar nga neni 109/1 dhe 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 10 vjet burgim.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Petrit Deliu për veprën penale të vjedhjes në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134 e 25 të Kodit Penal e dënimin e tij me 1 vit burgim.

Të deklarojë fajtor të pandehurin Petrit Deliu për veprën penale të “Prodhimit dhe mbajtjes pa leje të armëve luftarake dhe të municionit”, të parashikuar nga neni 278/2 i Kodit Penal dhe në bazë të këtij neni e dënon me 1 vit burgim.

Në bazë të nenit 56/1 e 55/1 të Kodit Penal, bashkimin e dënimit më sipër me dënimin prej 4 muaj burgim të dhënë me vendimin nr.72, datë 1.7.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat (të formës së prerë) dhe dënimin përfundimisht të të pandehurit Petrit Deliu me 11 vjet burgim duke i filluar vuajtja e dënimit nga data 26.10.2000.

Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr.(s’ka) datë 24.3.2006, ka vendosur:

Lënien në fuqi të vendimit penal nr.11, datë 25.1.2005 të Gjykatës së Shkallës së Parë Berat, përsa i përket cilësimit juridik të veprave penale, deklarimit fajtor, si dhe për sa i përket masës së dënimit për të pandehurit Nderim Deliu dhe Petrit Deliu dhe për vendin e vuajtjes së dënimit.

Ndryshimin e këtij vendimi për sa i përket masës së dënimit për të pandehurin Leonard Zeka si më poshtë:

Dënimin e të pandehurit Leonard Zeka në bazë të nenit 109/1 e 25 të Kodit Penal me 10 vjet

burgim.

Dënimin e të pandehurit Leonard Zeka në bazë të nenit 134 e 25 të Kodit Penal me një vit burgim.

Dënimin e të pandehurit Leonard Zeka në bazë të nenit 278/2 të Kodit Penal me 1 vit burgim.

Në zbatim të nenit 55 të Kodit Penal, në bashkim të dënimit të mësipërm me dënimin e dhënë me vendimin nr.72, datë 1.7.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat (të formës së prerë) me 7 vjet e 6 muaj burgim, e dënon përfundimisht të pandehurin Leonard Zeka me 11 vjet burgim, duke i filluar ecja e afatit nga data 26.10.200 që është dita e ndalimit të tij, duke i llogaritur pjesën e pavuajtur të dënimit me dënimin e ri.

Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Vlorë kanë bërë **rekurs të gjykuarit Petrit Deliu dhe Nderim Deliu** për shkaqet:

- Gjykatat kanë gabuar me cilësimin ligjor të veprës penale, e cila duhet të ishte kualifikuar sipas veprës penale të “rëmbimit ose mbajtjes peng të personit në rrethana lehtësuese”.

- Dëshmitari Flamur Subashi ka deklaruar se “.. i pandehuri Nderim ka ndikuar e negociuar në lirimin e tij dhe se ai ka qenë pa maskë dhe i paarmatosur”.

- I gjykuari është ndodhur rastësisht dhe nën frikën dhe influencën e Ilir Jaupit dhe Dritan Zhukës, të cilët janë të njohur për egërsinë e tyre në qytetin e Beratit.

- Gjykatat kanë përkeqësuar pozitën e të pandehurit Nderim, duke shkelur nenin 425 të Kodit të Procedurës Penale.

- Nuk ka prova për të vërtetuar vjedhjen për të cilën akuzohen të gjykuarit.

- Mund të jetë i vërtetë fakti që rreth dy orë pas lirimimit të të dëmtuarit Flamur, ai është kapur dhe ndaluar nga persona të tjerë, siç janë Dritan Zhupa Ilir Jaupi dhe persona të tjerë, por në këtë veprimtari nuk ka rezultuar të jetë në rolin e bashkëpunëtorit i pandehuri Petrit.

Me vendimin nr.1129 Akti, datë 19.11.2008 të Kolegjit Penal, në zbatim të nenit 438/2 të Kodit të Procedurës Penale, kjo çështje u dërgua në Kolegjet e Bashkuara të kësaj Gjykate për njësimin e praktikës gjyqësore përsa më poshtë:

1. Nëse parimi i ndalimit të keqësimit (rëndimit) të pozitës (*reformatio in peius*) duhet të zbatohet vetëm nga gjykata e apelit apo edhe nga gjykata e shkallës së parë (gjykata e rigjykimit), mbas kthimit të çështjes penale asaj, për rigjykim, nga gjykata e apelit apo Gjykata e Lartë, në rastet kur apelues apo rekursues është vetëm, sipas rastit, i pandehuri, apo i gjykuari?

2. Nëse ky parim do të gjejë zbatim vetëm për të pandehurin/të gjykuarin që ka paraqitur apel/rekurs apo edhe për bashkëtpandehurit/bashkëtgjykuarit e tjerë?

3. Ndalimi i keqësimit të pozitës u referohet vetëm dispozitave materiale-penale apo edhe atyre proceduralo-penale?

4. Parimi i ndalimit të keqësimit të pozitës u referohet vetëm pasojave (llojit dhe lartësisë së tyre), që përfshihen në përmbajtjen e pikës 3 të dispozitës së nenit 425 të Kodit të Procedurës Penale, apo edhe çështjeve të natyrës së mirëfilltë juridiko-materiale-penale, sikurse është cilësimi ligjor i veprës penale (pa përjashtuar edhe natyrën e saj)?

Çështja ka ardhur në Gjykatën e Lartë me rekurs të të gjykuarve Nderim e Petrit Deliu dhe mbrojtësit të tyre-avokat M.Breçani, bërë kundër vendimit 11/25.1.2005 të Gjykatës së Shkallës së Parë Berat dhe vendimit -/24.3.2006 të Gjykatës së Apelit Vlorë, me pretendimin për cilësim të gabuar ligjor të veprës penale të rëmbimit, parashikuar në nenin 109/1 të Kodit Penal dhe për keqësim të pozitës së tyre.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relatimin e gjyqtarëve Majlinda Andrea dhe Guxim Zenelaj; prokurorin Bujar Sheshi, i cili kërkoi lënien në fuqi të vendimeve; mbrojtësin e të gjykuarve Nderim e Petrit Deliu, avokat Arenc Berati, i cili kërkoi deklarimin e pafajshëm të të gjykuarit Nderim Deliu, si dhe pasi e biseduan çështjen në tërësi,

VËREJNË:

Se, gjatë shqyrtimit të akteve të procedimit penal që u përket të gjykuarve: Nderim Deliu,

Leonard Zeka e Petrit Deliu (të akuzuar, të tre, për krimet e rrëmbimit ose mbajtjes peng të personit, të kryer në bashkëpunim, parashikuar në nenin 109 të Kodit Penal, në lidhje me nenin 25 të tij, dhe të vjedhjes, të kryer në bashkëpunim, parashikuar në nenin 134 të Kodit Penal, në lidhje me nenin 25 të tij, kurse të gjykuarit Leonard Zeka e Petrit Deliu, edhe për krimin e mbajtjes pa leje të armëve luftarake dhe të municionit, të kryer në bashkëpunim, parashikuar në nenin 278/II të Kodit Penal, në lidhje me nenin 25 të tij), u konstatua që çështja penale në ngarkim të tyre u gjykua nga dy herë si në Gjykatën e Shkallës së Parë Berat, ashtu edhe në Gjykatën e Apelit Vlorë.

Kështu, me vendimin 2/13.1.2003 të Gjykatës së Shkallës së Parë Berat, është vendosur që:

- I gjykuari Nderim: të deklarohet fajtor për krimet për të cilat ishte akuzuar, duke u dënuar: për krimin e parashikuar në nenin 109/I të Kodit Penal (rrëmbim personi), të kryer në bashkëpunim - me 10 (dhjetë) vjet burgim, ndërsa për krimin e parashikuar në nenin 134 të Kodit Penal (vjedhja e pasurisë), në lidhje me nenin 25 të tij, u dënua me 2 (dy) vjet burgim. Në bashkim të dënimeve, sipas nenit 55 të Kodit Penal, u dënua me 11 (njëmbëdhjetë) vjet burgim. Duke u bërë bashkimi i këtij dënimi me dënimin e dhënë ndaj tij me një vendim të mëparshëm (vendimi 90/30.4.2002 i Gjykatës së Apelit Vlorë), ky i gjykuar ishte dënuar përfundimisht me 14 (katërmëdhjetë) vjet burgim.

- I gjykuari Leonard: të deklarohet fajtor për krimin e parashikuar në nenin 109/a të Kodit Penal (rrëmbim personi në rrethana lehtësuese), në lidhje me nenin 25 të tij, duke u dënuar me 3 (tre) vjet burgim dhe për krimin e parashikuar në nenin 134 të Kodit Penal (vjedhja e pasurisë), në lidhje me nenin 25 të tij, për të cilin u dënua me 1 (një) vit burgim. Në bashkim të dënimeve, sipas nenit 55 të Kodit Penal, u dënua me 3 (tre) vjet, burgim. Kurse, mbas bashkimit të dënimit prej 7 (shtatë) vjetësh, burgim dhënë ndaj tij, me vendimin 75/17.7.2001, të Gjykatës së Shkallës së Parë Berat, u dënua, përfundimisht, me 9 (nëntë) vjet burgim.

- I gjykuari Petrit: të deklarohet fajtor për krimin e parashikuar në nenin 109/a të Kodit Penal (rrëmbim personi në rrethana lehtësuese), në lidhje me nenin 25 të tij, për të cilin u dënua me 3 (tre) vjet burgim dhe për krimin e parashikuar në nenin 134 të Kodit Penal (vjedhja e pasurisë), në lidhje me nenin 25 të tij, për të cilin u dënua me 1 (një) vit burgim. Në bashkim të dënimeve, sipas nenit 55 të Kodit Penal, u dënua, përfundimisht, me 3 (tre) vjet burgim.

Mbi ankimin e mbrojtësit të tre të gjykuarve – avokat F.Doja, me vendimin 147/27.5.2003, Gjykata e Apelit Vlorë prishi vendimin e Gjykatës së Shkallës së Parë Berat dhe aktet i ktheu për rishqyrtim në po atë gjykatë, me trup gjykues tjetër.

Sipas vendimit, gjykata e apelit arriti në përfundimin si më sipër, pasi konstatoi pavlefshmëri absolute të akteve në lidhje me ushtrimin e ndjekjes penale nga prokurori dhe ushtrimin e të drejtës së mbrojtjes, në gjykim.

Mbas rigjyimit, me vendimin 11/25.11.2005, Gjykata e Shkallës së Parë Berat i deklaroi përsëri fajtorë të tre të gjykuarit dhe i dënoi si më poshtë:

- **Të gjykuarin Nderim**, përsëri për krimin që parashikohet në nenin 109/I të Kodit Penal, në lidhje me nenin 25 të tij, duke e dënuar, përsëri, me 10 (dhjetë) vjet burgim, si edhe për atë të parashikuar në nenin 134 të Kodit Penal, në lidhje me nenin 25 të tij, duke e dënuar me 1 (një) vit burgim (d.m.th. një vit më pak se në gjykimin e parë). Në bashkim të dënimeve, sipas nenit 55 të Kodit Penal, e dënoi me 10 (dhjetë) vjet burgim (d.m.th. një vit më pak se në gjykimin e parë), masë dënimi kjo përfundimtare.

Meqenëse dënimi i dhënë me vendimin e mëparshëm ishte vuajtur plotësisht, neni 56 i Kodit Penal nuk u aplikua.

- **Të gjykuarin Leonard**, për krimin e parashikuar në nenin 109/I të Kodit Penal, në lidhje me nenin 25 të tij (për të cilin ligji i kohës parashikonte dënim me burgim, nga dhjetë gjer në njëzet vjet - nga tre gjer në pesë vjet që parashikonte neni 109/a i Kodit Penal, sipas ligjit të kohës), për të cilin e dënoi me 10 (dhjetë) vjet burgim (d.m.th. shtatë vjet më shumë se gjykimi i mëparshëm). E deklaroi fajtor përsëri edhe për krimin e parashikuar në nenin 134 të Kodit Penal, në lidhje me nenin 25 të tij, për të cilin e dënoi përsëri me 1 (një) vit burgim. E deklaroi përsëri fajtor edhe për krimin e mbajtjes pa leje të armëve luftarake dhe të municionit, që parashikohet në nenin 278/II të Kodit Penal (vepër penale për të cilën, megjithëse ishte një nga akuzat që përmbante kërkesa e prokurorit për gjykim, në gjykimin e parë ishte ometuar si gjatë shqyrtimit gjyqësor, ashtu edhe në vendimin përfundimtar), për të cilën e dënoi me 1 (një) vit burgim. Në bashkim të dënimeve, sipas nenit 55 të

Kodit Penal, e dënoi me 11 (njëmbëdhjetë) vjet burgim (d.m.th. tetë vjet më shumë se në gjykimin e parë), kurse duke zbatuar nenin 56 të Kodit Penal, e dënoi, përfundimisht, me 16 (gjashtëmbëdhjetë) vjet burgim.

Vihet në dukje fakti që, në rigjykim, u aplikua neni 56 i Kodit Penal për bashkimin me dënimin e përmendur më lart, të 7 (shtatë) vjet e 6 (gjashtë) muajve burgim, që ishte dhënë ndaj këtij të gjykuari, me vendimin 72/1.7.2003, d.m.th. pas datës 13.1.2003, që mban vendimi 2/13.1.2003 i gjykimit të mëparshëm.

- **Të gjykuarin Petrit**, për krimin e parashikuar në nenin 109/I të Kodit Penal, në lidhje me nenin 25 të tij (për të cilin ligji i kohës parashikonte dënim me burgim nga dhjetë gjer në njëzet vjet - nga tre gjer në pesë vjet që parashikonte neni 109/a i Kodit Penal, sipas ligjit të kohës), për të cilin e dënoi me 10 (dhjetë) vjet burgim (d.m.th. shtatë vjet më shumë se në gjykimin e mëparshëm). E deklaroi fajtor edhe për krimin e mbajtjes pa leje të armëve luftarake e municionit, që parashikohet në nenin 278/II të Kodit Penal (vepër për të cilën, megjithëse është një nga akuzat që parashikonte kërkesa për gjykim, në gjykimin e parë ishte ometuar, si gjatë shqyrtimit gjyqësor, ashtu edhe në vendimin përfundimtar), për të cilin e dënoi me 1 (një) vit burgim. Në bashkim të dënimeve, sipas nenit 55 të Kodit Penal, e dënoi me 11 (njëmbëdhjetë) vjet burgim (d.m.th. tetë vjet më shumë se në gjykimin e mëparshëm), kurse, duke zbatuar nenin 56 të Kodit Penal, e dënoi, përfundimisht, po me 11 (njëmbëdhjetë) vjet burgim (d.m.th. po tetë vjet më shumë se në gjykimin e mëparshëm).

Vihet në dukje fakti që në rigjykim u aplikua neni 56 i Kodit Penal, për bashkimin me dënimin e përmendur më lart, të 4 (katër) muajve burgim, që ishte dhënë ndaj këtij të gjykuari me vendimin 72/1.7.2003, d.m.th. pas datës 13.1.2003, që mban vendimi (nr.2) i gjykimit të mëparshëm.

Vendimi 11/25.1.2005 i gjykatës së shkallës së parë u apelua si nga mbrojtësi i të gjykuarit Nderim e Petrit, ashtu edhe nga prokurori. Mbrojtësi kërkonte pafajësi, kurse prokurori vetëm rritjen e masave të dënimit, për të tre të gjykuarit.

Me vendimin 108/24.3.2006 të saj, ndërsa la në fuqi vendimin e dhënë nga Gjykata e Shkallës së Parë Berat (pas rigjykimit), për të gjykuarit Nderim e Petrit, në tërësi dhe për të gjykuarin Leonard - për cilësimin ligjor të veprave penale, për të cilat ishte deklaruar fajtor dhe masat e dënimit, si dhe dënimin, pas aplikimit të nenit 55 të Kodit Penal, për to (njëmbëdhjetë vjet burgim), e ndryshoi, përsa i përket aplikimit të nenit 56 të Kodit Penal, duke e dënuar, përfundimisht, atë, nga 16 (gjashtëmbëdhjetë) vjet, që ishte dënuar mbas rigjykimit, në 11 (njëmbëdhjetë) vjet burgim.

Si vendimi 11/25.1.2005 i Gjykatës së Shkallës së Parë Berat, ashtu edhe ai 108/24.3.2006 i Gjykatës së Apelit Vlorë, u rekursuan nga mbrojtësit e të gjykuarve Nderim e Petrit.

Në dy rekurset e paraqitura pretendohet për cilësim të gabuar të veprës penale të rrëmbimit ose të mbajtjes peng të personit dhe për mospjesëmarrje në vjedhje, kurse ai i të gjykuarit Petrit - edhe për mosprovueshmërinë, sipas tij, të bashkëpunimit në këtë vepër.

Pretendimi tjetër i mbrojtësve është se, sipas tyre, të mbrojturve prej tyre, mbas rigjykimit të çështjes, u është keqësuar pozita.

Bazuar në sa kanë pranuar të provuar, të dyja gjykatat (lidhur me mekanizmin, kronologjinë dhe episodet e ngjarjes në të cilën u rrëmbye dhe u mbajt peng, për disa ditë me radhë, i dëmtuari Flamur Subashi. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë arritën në përfundimin se një pjesë e pretendimeve, si më sipër, të mbrojtësve të të gjykuarve, gjejnë mbështetje në aktet e dosjes dhe në ligjin material e procedural penal.

Përsa i përket pretendimit për cilësim të gabuar të veprës penale të rrëmbimit të Flamur Subashit, si rrëmbim ose mbajtje peng të personit, figurë krimi që parashikohet në nenin 109/I të Kodit Penal (dispozitë me të cilën është cilësuar edhe vepra nga të dy gjykatat, mbas rigjykimit të çështjes), ai gjen mbështetje të plotë në aktet e këtij procedimi penal dhe, si i tillë, duhet të pranohet.

Kështu, gjykatat kanë pranuar të provuar që rrëmbimi i shtetasit R.Subashi u bë në orët e paradites të datës 2.7.1997, para filialit të shoqërisë “Vefa” Berat, nga një grup personash, midis të cilëve ishin edhe të gjykuarit Leonard e Petrit. Kanë pranuar të provuar gjithashtu që, personin e rrëmbyer fillimisht e çuan tek “Serat e H.Gishtit”, pranë rrugës nacionale Berat-Ura Vajgurore; mbas kësaj, në mbrëmje, në fshatin Otlak, kurse të nesërmen (datë 3.7.1997) në mëngjes shkuan (duke pasur me vete dhe personin e rrëmbyer, tashmë dhe të mbajtur peng) në fshatin Moravë, te shtëpia e B.Plakut, ku pinë kafe dhe qëndruan tre-katër orë, dhe që andej në qytetin e Beratit, ku në vendin e

quajtur “Agjencia”, e lanë të lirë.

Mbas këtij momenti, gjykatat pranojnë të provuar që, në kohën kur i dëmtuari ishte duke hipur në një autobus, persona të tjerë, në mesin e të cilëve ishte edhe i gjykuari Nderim, e rrëmbyen përsëri, deri momentin kur mbasi kishin marrë një pjesë të parave që kishin kërkuar, (kohë gjatë së cilës të gjykuarit Leonard e Petrit jo vetëm nuk kanë bashkëpunuar me këta të fundit, por as nuk është provuar që të kenë kryer ndonjë veprim apo të kenë qenë, qoftë edhe të pranishëm gjatë kohës kur personat e tjerë (përfshirë edhe të gjykuarin Nderim), kryen rrëmbimin, për së dyti, të F.Subashit, të cilin e mbajtën peng deri në **momentin kur, mbas realizimit pjesërisht të qëllimit, e liruan atë.**

Në kundërshtim me sa më sipër, sipas vendimit të gjykatës së apelit, “...pjesëmarrja e të tre të pandehurve (N.Deliu, L.Zeka e P.Deliu), në kryerjen e veprimeve të kundërligjshme ndaj të dëmtuarit Flamur, si futja në makinë me forcë, goditjet në trup, marrja e lekëve, qenia e tyre të armatosur, janë provuar në gjykim si me deklaratimet e dëshmitarëve okularë, por edhe të vetë të dëmtuarit ...”, duke i marrë kështu, pa të drejtë, pa respektuar kërkesat e dispozitës së nenit 152 të Kodit të Procedurës Penale, të provuara, të gjitha episodet e veçanta që e përbëjnë ngjarjen objekt gjykimi.

Kështu, përsa i përket episodit të marrjes së 100 mijë lekëve (episod ky, i cili pranohet edhe nga gjykata e shkallës së parë), sipas vendimit të gjykatës së shkallës së parë, kjo shumë të hollash është marrë mbas momentit të shpërndarjes së të gjykuarve Leonard e Petrit, nga i gjykuari Nderim dhe personat e tjerë, që u bashkuan më pas me të. Kurse, përsa u përket goditjeve në trup, përveç deklaratimeve të të dëmtuarit Flamur, nuk ka asnjë provë apo indicje tjetër, që mund të shërbejë si bazë për të përcaktuar vërtetësinë ose jo të tyre (neni 152 i Kodit të Procedurës Penale).

Përsa i përket pretendimit për rëndim të pozitës, bazuar në përfundimin për ndryshim të gabuar të cilësimit ligjor të veprës penale të rrëmbimit ose mbajtjes peng të personit - nga kryerja e saj në rrethana lehtësuese, parashikuar në nenin 109/a të Kodit Penal (me të cilin kishte cilësuar veprën e të gjykuarve Leonard e Petrit gjykata e shkallës së parë, në gjykimin e parë), në rrëmbim ose mbajtje peng të personit pa këto rrethana (lehtësuese), parashikuar në nenin 109/I të Kodit Penal (me të cilin u cilësua vepra mbas rigjyimit), përfundim ky që u përshkrua me hollësi më lart, Kolegjet e Bashkuara arritën edhe në përfundimin tjetër, sipas të cilit ky pretendim është i drejtë dhe duhet pranuar.

Për të qartësuar kuptimin ligjor të rëndimit të pozitës në këtë rast, çmohet me vend, së pari, të krahasohen si sanksionet e dispozitave të neneve 109/I dhe 109/a të Kodit Penal, të cilat janë dukshëm të ndryshme, ashtu edhe vetë natyra e ndryshme e këtyre dy figurave krimi, të rrëmbimit ose mbajtjes peng të personit, në lidhje me pranimin e një rrethane specifike të anës subjektive të subjektit të figurës së krimit, që parashikohet në nenin 109/a të Kodit Penal.

Përsa u përket sanksioneve, për veprën penale të rrëmbimit ose mbajtjes peng të personit pa rrethana lehtësuese (neni 109/I i Kodit Penal) parashikohet (si sanksion) dënimi kumulativ-me burgim dhe me gjobë (lloj i veçantë ky sanksioni në Kodit Penal), në të cilin minimumi i dënimit me burgim është dhjetë dhe maksimumi njëzet vjet, ndërsa minimumi i gjobës është dy milionë dhe maksimumi pesë milionë lekë, në një kohë kur për veprën penale të rrëmbimit të personit në rrethana lehtësuese (neni 109/a i Kodit Penal), parashikohet si lloj dënimi, vetëm ai me burgim, masa minimale e të cilit është tre, kurse ajo maksimalja, pesë vjet.

Përsa i përket rrethanës specifike të anës subjektive të autorit të veprës penale që parashikohet në nenin 109/a të Kodit Penal, vihet në dukje fakti që ajo ka të bëjë me mosqarjen deri në fund të veprimtarisë shoqërisht të rrezikshme të autorit të rrëmbimit; ka të bëjë me moskryerjen prej tij të të gjitha atyre veprimeve që do të shpinin në arritjen e qëllimit për të fituar pasuri (ose çdonjërin prej qëllimeve të tjera që, në formë qartësisht të shprehur, përshkruhen në dispozitën e nenit 109/I të Kodit Penal), veprime këto të cilat ndërpriten dhe nuk përfundohen, (pra vepra mbetet në tentativë, në raport jo me vetë rrëmbimin apo mbajtjen peng të personit, por me pasojën-arritjen e ndonjërit prej qëllimeve që parashikohen në paragrafin e parë të dispozitës së nenit 109 të Kodit Penal), për shkak të lirimit, me vullnetin e lirë të autorit, të personit, para mbarimit të shtatë ditëve nga dita që u krye rrëmbimi ose marrja peng e tij, sikundër ka ndodhur nga ana e të gjykuarve Leonard e Petrit, në çështjen objekt gjykimi.

Së dyti, çmohet me vend të theksohet që zbatimi i parimit të moskeqësimit të pozitës.....” (*reformatio in peius*), si një nga parimet e pranura gjerësisht, thuajse universale, të së drejtës procedurale penale, të trajtohet duke pasur parasysh rrethanat specifike të çështjes penale konkrete

objekt shqyrtimi, gjatë gjithë ecursisë së gjykimeve dhe rigjykimeve të saj. Si rrethanë specifike në çështjen objekt shqyrtimi, Kolegjet e Bashkuara veçojnë faktin që, sikurse është përmendur në pjesët e para të këtij vendimi, mbas përfundimit të gjykimit të parë të saj, në Gjykatën e Shkallës së Parë Berat, vendimi 2/13.01.2003 i asaj gjykate u apelua vetëm nga të gjykuarit, duke u pretenduar prej vetë atyre pavlefshmëria e akteve në lidhje me ushtrimin e ndjekjes penale nga prokurori dhe ushtrimin e së drejtës së mbrojtjes, shkaqe për të cilat edhe u vendos prishja tërësore e tij. Veçojnë gjithashtu edhe faktin që, mbi të njëjtat fakte dhe prova, gjykata e rigjykimit rëndoi pozitën e të gjykuarve Leonard e Petrit si në lidhje me cilësimin ligjor të veprës së rrëmbimit (nga rrëmbim ose mbajtje peng të personit në rrethana lehtësuese, parashikuar në nenin 109/a të Kodit Penal, në rrëmbim ose mbajtje peng të personit, pa këto rrethana që parashikohet në nenin 109/I të këtij Kodi) dhe rrjedhimisht edhe dënimin për këtë veprë, ashtu edhe duke i deklaruar fajtorë e dënuar ata edhe për një akuzë tjetër, e cila, sikurse u përmend, ishte ometuar gjatë gjykimit të parë, **kuptohet për gabimin e prokurorit të seancës gjyqësore dhe të vetë gjykatës që gjykoi këtë çështje.** Fakti që vendimi i mëparshëm (2/13.1.2003), në këtë rast, u prish për shkelje procedurale, të cilat, sipas dispozitës së nenit 128 të Kodit të Procedurës Penale, sjellin pavlefshmëri absolute të akteve të atij gjykimi, **nuk do të thotë që edhe interesat thelbësorë të personave të deklaruar fajtorë me vendimin përfundimtar të atij gjykimi, i cili, në pikëpamje formalo-juridike, edhe ai, u shpall i pavlefshëm (sikurse janë lloji i veprës penale për të cilën ata ishin deklaruar fajtorë, nga njëra anë dhe sidomos lloji e masa e dënimin, caktuar për ta, nga ana tjetër) pësojnë fatin e atyre akteve.** Po të pranohej e kundërta, e drejta e ankimit të të gjykuarve në procesin penal, e gjithëpranuar si nga KEDNJ-ja, Kushtetuta e Shqipërisë dhe legjislacioni procedural penal shqiptar, do të zhvishej nga thelbi i saj, nga kushtet reale që duhet t'u garantohen atyre (të gjykuarve), për t'u realizuar, prej tyre, në mënyrë efektive, e drejta për t'iu drejtuar gjykatës më të lartë, me ankim kundër vendimeve të gjykatës më të ulët. Për këto arsye, Kolegjet e Bashkuara çmojnë që **ndreqja e gabimeve të lejuara nga gjykata e gjykimit të mëparshëm, gjatë rigjykimit të çështjes, kur vendimi priset mbi ankimin vetëm të të gjykuarit (pavarësisht shkaqeve të prishjes), nuk duhet të rëndojë pozitën e tij, sikurse ka ndodhur në çështjen objekt shqyrtimi, me të gjykuarit Leonard e Petrit.**

Në përfundim të këtij rregulli unifikues, këto Kolegje sjellin si argument edhe faktin e njohur që në procesin penal individit ndodhet përballë shtetit. Ai ndodhet përballë organit të akuzës, që sikurse dihet ka barrën e provës. Por edhe kur është para gjykatës që shqyrton akuzën e ngritur kundër tij, si dhe provat e sjella nga prokurori për ta provuar këtë akuzë, mundësitë dhe mjetet që ka në dispozicion individit i akuzuar, për të realizuar një mbrojtje efektive përballë tyre, jo rrallë ndodh që të mos jenë të ekuilibruara me ato të organit të akuzës, që përfaqëson shtetin. Po në emër të shtetit, si pjesë e njërës prej tre pushteteve të sistemit të qeverisjes, që është gjykata, kjo e fundit jep drejtësi dhe nuk ka se si të pranohet që, kur individit ankohet kundër vendimit të dhënë kundër tij dhe ky vendim priset për gabimet e lejuara në gjykim, po prej gjykatës që e ka dhënë vendimin e ankimuar, në rigjykim të rëndohet pozita e tij, në çastin e paraqitjes së ankimit. **Po të pranohej e kundërta, nuk do të ishin të pakta rastet kur, për të mos riskuar, edhe kur mund të kishin realisht bazë për të pretenduar aspekte të veçanta paligjshmërie të vendimeve gjyqësore, në dëm të tyre, të gjykuarit do të tërhiqeshin nga ushtrimi i një të drejte themelore të tyre Kushtetuese, sikundër është e drejta e ankimit.**

Në vijim të arsyetimit si më sipër, Kolegjet e Bashkuara arrijnë në përfundimin se pretendimi i parashtruar nga prokurori, gjatë shqyrtimit të çështjes prej tyre, sipas të cilit vendimi i gjykatës së shkallës së parë, në pjesën në të cilën bëhet fjalë për cilësimin ligjor të veprës, edhe për të gjykuarit Leonard e Petrit, u la në fuqi edhe nga gjykata e apelit dhe (po sipas këtij pretendimi) se, meqenëse rekursues ishte edhe prokurori, bazuar në përmbajtjen e pikës 2 të dispozitës së nenit 425 të Kodit të Procedurës Penale, atyre nuk u është rënduar pozita, nuk është i bazuar. Edhe pse, sipas kësaj dispozite, kur apelles është (edhe) prokurori, gjykata e apelit mund t'i japë faktit një cilësim juridik më të rëndë, të japë lloj më të rëndë dënim ose të rrisë masën e tij apo në vend të pafajësisë, ta deklarojë personin e akuzuar fajtor etj., përcaktime këto të cilat janë zbatuar edhe me praktikën tonë gjyqësore (përfshirë edhe atë të Gjykatës së Lartë), në çështjen objekt gjykimi, këto përcaktime nuk mund të gjejnë zbatim, **pasi sikurse u përkthyer me hollësi më lart, keqësimi i pozitës procedurale të të gjykuarve Leonard e Petrit kishte ndodhur që me vendimin 11/25.1.2005 të**

gjykatës së rigjykimit (Gjykatës së Shkallës së Parë Berat), mbas prishjes të vendimit të mëparshëm-2/13.1.2003 të saj nga gjykata e apelit), **kurse gjykata e apelit vetëm se e konfirmoi këtë formë rëndimi të pozitës së tyre.**

Të pabazuar këto Kolegje gjejnë edhe pretendimin tjetër të përfaqësuesit të akuzës, sipas të cilit, bazuar në përmbajtjen e pikës 3 të dispozitës së nenit 425 të Kodit të Procedurës Penale, parimi i moskeqësimit të pozitës së të pandehurit duhet të gjejë zbatim vetëm gjatë gjykimit të çështjes në apel, dhe jo edhe në shkallët e tjera të gjykimit.

Lidhur me këtë, **Kolegjet e Bashkuara, megjithëse konstatojnë që në Kodin e Procedurës Penale, vetëm në pikën 3 të dispozitës së nenit 425 të tij është sanksionuar, shprehimisht me ligj, parimi i mosrëndimit të pozitës** (që gjykata nuk mund të caktojë një dënim më të rëndë, të zbatojë një masë sigurimi më të rëndë, t'i jap pafajësisë një shkak më pak të favorshëm nga ai i vendimit të apeluar, kur apeluar është vetëm i pandehuri), **edhe pse nuk gjendet, në formë të shprehur qartë (eksplicite), arritën në përfundimin, sipas të cilit parimi i mosrëndimit të pozitës së të pandehurit duhet të gjejë zbatim në të gjitha shkallët e gjykimit të çështjes (d.m.th. edhe gjatë gjykimit dhe rigjykimit të saj në Gjykatën e Lartë apo gjatë rigjykimit në gjykatën e shkallës së parë).**

Baza juridike për zbatimin e këtij parimi gjendet si në Konventën Europiane të të drejtave të Njeriut (neni 7: “Nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që është zbatueshëm në çastin kur vepra ka qenë kryer”), në Kushtetutën e Shqipërisë (neni 29: “Nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ka qenë parashikuar në ligj në kohën e kryerjes së veprës penale.”, pika 2 dhe “Ligji penal favorizues ka fuqi prapavepruese.”, pika 3), ashtu edhe në Kodin Penal të saj (neni 3: “Ligji i ri që nuk dënon veprën penale ka fuqi prapavepruese” - paragrafi i II-të dhe “Kur ligji i kohës kur është kryer vepra penale dhe ligji i mëvonshëm janë të ndryshëm, zbatohet ai ligj, dispozitat e të cilit janë më të favorshme për personin që ka kryer veprën penale” - paragrafi i III-të), në të cilat mëshirohet një nga parimet më të rëndësishme të së drejtës materiale dhe procedurale penale, sikurse është parimi i humanizmit. Parimin e mosrëndimit të pozitës së të pandehurit, jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese e konsideron standard kushtetues, parim i cili si në këndvështrimin e KEDNJ-së, ashtu edhe në Kushtetutë përmban dimension kushtetues dhe e shtrin atë në të gjitha shkallët e gjykimit, duke përfshirë edhe atë në Gjykatën e Lartë (vendimi 15/22.7.2008 i Gjykatës Kushtetuese) konsideron “...parim të lidhur me garancitë e aksesit në gjykatë, si element i procesit të rregullt” dhe shprehet se “...Zbatimi i këtij parimi është një garanci më shumë për të gjykuarin, me qëllim që ai të realizojë, në mënyrë efektive, të drejtën për t’iu drejtuar me ankim gjykatës”, si dhe se “...ekzistenca e këtij parimi u jep mundësi të gjykuarve që të mos heqin dorë nga garancitë, që ofron Kushtetuta, vetëm nga frika se mund të dëmtohen rëndë interesat e tyre - kupto: (vetëm nga frika se mund t’u rëndohet pozita” (vendimi 13/2003 i Gjykatës Kushtetuese).

Përsa i përket zbatimit të parimit të mosrëndimit të pozitës...në çështjen objekt gjykimi, Kolegjet e Bashkuara, edhe pse rekurs ka paraqitur vetëm i gjykuari Petrit, përderisa në të njëjtat kushte me të konstatohet që ndodhet edhe i bashkëgjykuari Leonard, duke pasur parasysh faktin që kufijtë e shqyrtimit të çështjes, të përcaktuara në dispozitën e nenit 425/1 të Kodit të Procedurës Penale, për gjykatën e apelit, sipas jurisprudencës së Gjykatës së Lartë, vlejnë njëloj edhe për këtë të fundit, arritën në përfundimin se ky parim duhet të zbatohet edhe për të.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, bazuar në nenet 438 dhe 441/”b”, 490 të Kodit të Procedurës Penale,

VENDOSËN:

- Prishjen e pjesshme të vendimit nr.108, datë 24.3.2006 të Gjykatës së Apelit Vlorë, për të pandehurit Petrit Deliu e Leonard Zeka, në lidhje me cilësimin juridik të veprave penale dhe masat e dënimit dhe lënien në fuqi të vendimit nr.2, datë 13.1.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat për këta të gjykuar, si më poshtë:

1. Deklarimin fajtor të të pandehurit Leonard Zeka për veprën penale të “rrethimit ose të mbajtjes peng të personit në rrethana lehtësuese” në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 109/a e 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 3 (tre) vjet burg.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Leonard Zeka për veprën penale të “vjedhjes” në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134 e 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 1 (një) vit burg.

Në zbatim të nenit 55 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit Leonard Zeka me 3 (tre) vjet burg.

Në bazë të nenit 56/1 e 55/1 të Kodit Penal, bashkimit e dënimit më sipër me dënimin prej 7 (shtatë) vjet burg të dhënë me vendimin nr.75, datë 17.7.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat e të mbetur në fuqi me vendimin nr.275, datë 15.11.2001 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe dënimin përfundimisht të të pandehurit Leonard Zeka me 9 (nëntë) vjet burg, duke filluar vuajtja e dënimit nga dita e ndalimit datë 26.10.2000.

2. Deklarimin fajtor të të pandehurit Petrit Deliu, për veprën penale të “rrethimit ose të mbajtjes peng të personit në rrethana lehtësuese” në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 109/a e 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 3 (tre) vjet burg.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Petrit Deliu, për veprën penale të “vjedhjes” në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134 e 25 të Kodit Penal dhe dënimin e tij me 1 (një) vit burg.

Në zbatim të nenit 55 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit Leonard Zeka me 3 (tre) vjet burg, duke i filluar vuajtja e dënimit nga dita e ndalimit, datë 26.10.2000.

Lënien në fuqi të vendimit nr.108, datë 24.3.2006 të Gjykatës së Apelit Vlorë për të gjykuarin Nderim Deliu.

Ky vendim është unifikues dhe dërgohet për t’u botuar në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Shpresa Beçaj (kryesuese), Irma Bala, Perikli Zaharia, Evjeni Sinoimeri, Spiro Spiro, Fatos Lulo, Guxim Zenelaj, Andi Çeliku, Gani Dizdari

Anëtarë kundër: Besnik Imeraj, Ardian Dvorani, Aleksandër Muskaj, Arjana Fullani, Ardian Nuni, Majlinda Andrea, Evelina Qirjako

MENDIMI I PAKICËS

Pakica është e mendimit se vendimi nr.108, datë 24.3 2006 i Gjykatës së Apelit Vlorë ishte dhënë në zbatim të drejtë të ligjit dhe duhet të ishte lënë në fuqi.

Gjykata e Apelit Vlorë, e investuar mbi ankimin e të pandehurve, me vendimin nr.147, datë 27.5.2003, ka prishur vendimin nr.2, datë 13.01.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat, duke e dërguar çështjen për rigjykim po në atë gjykatë, me tjetër trup gjykues. Gjykata e apelit ka disponuar në këtë mënyrë, pasi ka çmuar se vendimi i gjykatës së shkallës së parë është dhënë në shkelje të rëndë të normave procedurale penale me pasojë pavlefshmërinë absolute të atij vendimi, në interpretim të dispozitave të shkronjave "b" dhe "c" të nenit 128 të Kodit të Procedurës Penale.

Gjykata e apelit, mbështetur në çmimin e provave dhe të akteve të gjykimit, me të drejtë ka konstatuar se në gjykimin në shkallë të parë janë lejuar shkelje të rënda, që kanë të bëjnë me të drejtën e prokurorit për ushtrimin e ndjekjes penale dhe pjesëmarrjen e tij në atë procedim (neni 128/1/b). Prokurori i çështjes ka marrë pjesë në këtë procedim dhe gjykim në shkelje të detyrimeve që parashikohen në nenet 15/3, 17 dhe 26 të Kodit të Procedurës Penale, për shkak se kishte qenë më parë avokati i njërit prej të pandehurve në atë procedim.

Po kështu, Gjykata e Apelit Vlorë ka çmuar se jemi edhe përpara shkeljeve të rënda procedurale në gjykimin në shkallë të parë, të cilat kanë të bëjnë me thirrjen dhe garantimin e së drejtës së mbrojtjes (neni 128/c), sepse të gjithë të pandehurit janë mbrojtur nga i njëjti avokat, ndërkohë që në gjykim ishte konstatuar papajtueshmëria e dukshme e interesave ndërmjet të pandehurve (neni 54).

Në rigjykim, duke filluar shqyrtimin gjyqësor nga e para, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Berat,

pasi ka riparuar shkeljet e rënda procedurale të lartpërmendura, ka dhënë vendimin nr.11, datë 25.1.2005, nga ku rezulton se për dy nga të pandehurit është bërë një cilësim i ri juridik i veprës, duke caktuar edhe masa dënimi më të rënda nga ai i dhënë nga gjykata e shkallës së parë me vendimin e mëparshëm (i cilësuar si absolutisht të pavlefshëm nga gjykata e apelit). E investuar mbi apelin e të gjykuarve dhe të prokurorit, Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr.108, datë 24.3.2006, ka disponuar për lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, duke e ndryshuar atë vetëm përsa i përket masës së dënimit për njërin prej të pandehurve.

Shumica e Kolegjeve të Bashkuara ka vendosur prishjen e pjesshme të vendimit të lartpërmendur të gjykatës së apelit, në lidhje me dy nga të pandehurit, përsa i përket cilësimit juridik të veprës penale dhe masës së dënimit, duke lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë nr.2, datë 13.1.2003, me disponimin përkatës.

Shumica arsyeton që, duke bërë një cilësim të ndryshëm ligjor të veprave penale dhe, për pasojë, duke dhënë dënime më të rënda, gjykata e shkallës së parë, në rigjykim, ka vendosur në kundërshtim me parimin e mosrëndimit të pozitës së të pandehurit, si një garanci kushtetuese që gjen pasqyrim edhe në dispozitën e nenit 425/3 të Kodit të Procedurës Penale. Ky qëndrim mbështetet në argumentin se çështja është rigjykuar në shkallë të parë, pasi gjykata e apelit kishte prishur vendimin e mëparshëm mbi ankimin përkatës vetëm të të pandehurve. Sipas shumicës, në rigjykim nuk mund të rëndohet pozita e të pandehurit duke u bërë një cilësim juridik i veprës penale dhe duke dhënë një masë dënimi më e rëndë sesa ajo e caktuar me vendimin gjyqësor që është prishur nga gjykata e apelit apo Gjykata e Lartë. Pra, shumica ka ardhur në përfundimin unifikues që parimi i mosrëndimit të pozitës së të pandehurit, i parashikuar edhe nga pika 3 e nenit 425 të Kodit të Procedurës Penale, gjen zbatim në çdo rast dhe rrethanë, pavarësisht nga shkaqet e prishjes së vendimit të gjykatës së shkallës së parë që ka dhënë dënimin, përfshirë edhe ato që lidhen me rastet e cilësimit (konstatimit) të vendimit gjyqësor si absolutisht të pavlefshëm (neni 128).

Edhe pakica mban qëndrimin se respektimi i parimit të mosrëndimit të pozitës së të gjykuarit përbën një nga garancitë kushtetuese më të rëndësishme të individit, që është subjekt i një procedimi penal. Por, në ndryshim nga shumica, jemi të mendimit se ekziston një përjashtim nga rregulli i përgjithshëm. Ky parim nuk gjen zbatim atëherë kur ka një vendim gjyqësor dënimi të dhënë nga një gjykatë më e ulët, i cili priset nga një gjykatë më e lartë, sepse cilësohet si absolutisht i pavlefshëm në rastin e vërtetimit të një apo disa prej shkaqeve përkatëse që parashikon ligji, si në rastin e nenit 128 të Kodit të Procedurës Penale, pavarësisht se gjykata më e lartë është investuar vetëm mbi ankimin e të gjykuarit.

Së pari, në pikën 3 të nenit 425 të Kodit të Procedurës Penale parashikohet se: "Kur apeluar është vetëm i pandehuri, gjykata nuk mund të caktojë një dënim më të rëndë ... nga ai i vendimit të apeluar". Megjithatë kjo normë përfshihet në kreun që trajton ankimin përpara gjykatës së apelit, duke interpretuar qëllimin dhe përmbajtjen e normave kushtetuese e procedurale penale në tërësi dhe harmoni me njëra-tjetrën, pakica vjen në përfundimin se kjo dispozitë, parimi i përgjithshëm i mosrëndimit të pozitës së të pandehurit, gjen zbatim edhe në rastin kur vendimi i gjykatës së shkallës së parë, së bashku me atë të gjykatës së apelit, priset nga Gjykata e Lartë.

Së dyti, në interpretim e zbatim të shkronjës "ç" të pikës 1 të nenit 428 të Kodit të Procedurës Penale, gjykata e apelit jep vendim për prishjen e vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe kthimin e akteve po asaj gjykate, për disa raste që, në thelb, janë ato të pavlefshmërisë absolute të parashikuara nga neni 128 i këtij Kodi, apo me dispozita të tjera të veçanta. Nga kjo rrjedh përfundimi se, në lidhje me raste të tjera të pavlefshmërive (relative) apo të vlerësimit të gabuar të provave e të ligjit në gjykimin dhe dhënien e vendimit nga gjykata e shkallës së parë, edhe nëpërmjet përsëritjes së hetimit gjyqësor, gjykata e apelit vendos sipas shkronjave "a", "b" dhe "c" të pikës 1 të nenit 428. Pra, përkatësisht, vendimi që jep gjykata e apelit varet nga fakti nëse gjendet përpara konstatimit të pavlefshmërisë absolute të akteve apo deklarimit të pavlefshëm të tyre, si dhe çështjeve të tjera të lidhura me marrjen dhe vlerësimin e provave. Ndërkohë që Gjykata e Lartë si gjykatë ligji, nëse çmon se ndodhet përpara rasteve të pavlefshmërisë të çdo lloji (absolute apo relative), në çdo rast duhet të disponojë prishjen e vendimit të ankimit, duke orientuar gjykatat më të ulëta lidhur me pasojat e ndryshme që rrjedhin nga ato pavlefshmëri.

Së treti, në interpretim të drejtë të pikës 3 të nenit 425 të Kodit të Procedurës Penale, parimi i

mosrëndimit të pozitës së të pandehurit gjen zbatim në të gjitha rastet e ankimeve të parashikuara në atë dispozitë. Nga ana tjetër, pakica është e mendimit se dispozita e pikës 3 të nenit 425 duhet të gjejë zbatim vetëm atëherë kur kemi të bëjmë me një rigjykim të çështjes në shkallë të parë, i cili nuk përbën në vetvete një gjykim të ri, por që është në vijimësi i lidhur me vendimin e prishur nga gjykata më e lartë.

Pakica është e mendimit se në rigjykim të çështjes, jemi përpara rastit të një "gjykimi të ri" atëherë kur, ndonëse e investuar vetëm mbi ankimin (rekursin) e të pandehurit, prishja e të dy vendimeve nga Gjykata e Lartë apo prishja e vendimit të gjykatës së shkallës së parë nga gjykata e apelit bëhet për motivet e pavlefshmërisë absolute të akteve procedurale të parashikuara në rastet që përmbahen në nenet 128 dhe 428/1/ç të Kodit të Procedurës Penale.

Në këtë kuptim, parimi i mosrëndimit të pozitës së të pandehurit (*reformatio in pejus*) nuk përjashton mundësinë që ndaj tij të caktohet një masë dënimi më e rëndë, nëse vendimi i dhënë nga gjykata e shkallës së parë prishet për shkak të konstatimit të pavlefshmërive absolute të lartpërmendura, të cilat bëjnë që i gjithë gjykimi i zhvilluar në shkallë të parë të jetë i pavlefshëm, duke detyruar gjykatën e shkallës së parë që në rigjykim të zhvillojë një gjykim të ri. Gjykimi i ri është i tillë që nuk mund të konsiderohet si një rigjykim që vazhdon si rrjedhë, fazë e një procedimi të ankimuar.

Për rrjedhojë, në kushtet e nulitetit të gjykimit të mëparshëm në thelbin dhe fillesën e tij, duke u ndodhur përpara një gjykimi të ri, gjendemi edhe përpara mungesës së plotë të një "pozite" të të pandehurit, mbi bazën e së cilës të mund të çmohej prej tij dhe gjykatës pozita më e favorshme apo e rënduar në atë procedim, përse i përket masës së sigurimit apo llojit e masës së dënimit të caktuar. Kjo për faktin se parimi i mosrëndimit të pozitës së të pandehurit kërkon domosdoshmërisht që kjo "pozitë" të jetë e vlerësueshme, e krahasueshme me atë që do të rezultonte nga një vendim gjyqësor i mëparshëm, i cili nuk duhet të jetë një vendim i prishur për shkak të nulitetit të tij, si një akt që vjen në përfundim të një shqyrtimi gjyqësor absolutisht të pavlefshëm, pra pa asnjë efekt juridik.

Së fundi, shumica mban qëndrimin se mosrëndimi i pozitës së të pandehurit në rastet kur gjykata investohet vetëm mbi ankimin e tij është i lidhur me nevojën që atij t'i garantohet parashtrimi i kërtimeve në gjykatën më të lartë pa riskuar dënim më të rëndë, përndryshe ai do të tërhiqej ose pengohej në ushtrimin e së drejtës kushtetuese të ankimit të vendimit në një gjykatë më të lartë, veçanërisht në rastet e pretendimeve për shkelje të rënda procedurale.

Por pakica është e mendimit se e drejta kushtetuese e ankimit të një vendimi gjyqësor në një gjykatë më të lartë, në vetvete, nuk lidhet me rëndimin ose jo të pozitës së ankimesit (të pandehurit) në procesin penal. Kjo garanci kushtetuese, në thelbin dhe qëllimin e saj të vërtetë, ka të bëjë me dhënien e mundësisë që, nëpërmjet ankimit, të pretendohet mbrojtja e interesave të të gjykuarit dhe veçanërisht të drejtave të njeriut, në mënyrë që të vendoset nga gjykata më e lartë prishja e vendimit të dhënë nga gjykata më e ulët në shkelje të ligjës, aq më tepër kjo në rastet kur ky gjykim është bërë në shkelje të rënda të normave që garantojnë të drejtat e njeriut e procesin e rregullt ligjor, shkelje që bëjnë të pavlefshëm gjykimin në tërësi, duke përjashtuar kështu edhe çdo të dhënë, prove e përfundim të arritur në gjykimin e pavlefshëm në ngarkim të të pandehurit që ka parashtruar ankimin.

Prandaj, pakica ka arritur në përfundimin se, në mënyrë përjashtimore, parimi i mosrëndimit të pozitës së të pandehurit nuk gjen zbatim në rastet e zhvillimit të një gjykimi të ri në shkallë të parë apo në apel, si rrjedhojë e prishjes së vendimeve të mëparshme të tyre përkatësisht nga gjykata e apelit apo Gjykata e Lartë, për shkak të pavlefshmërisë absolute (neni 128 dhe neni 428/1/ç i Kodit të Procedurës Penale) të vendimit gjyqësor, apo të akteve mbi të cilat është mbështetur ai vendim gjyqësor, që e bëjnë në tërësi gjykimin të pavlefshëm, pra pa asnjë efekt juridik.

Në rrethana të tilla, pakica çmon se ishte vendi për të lënë në fuqi vendimin nr.108, datë 24.3.2006 të Gjykatës së Apelit Vlorë.

Anëtarë: Majlinda Andrea, Ardian Dvorani, Besnik Imeraj, Evelina Qirjako, Arjana Fullani, Ardian Nuni, Aleksandër Muskaj.